

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

מד.

עין משפט גד מצוה

קן א מיי פ"ג מה' גילה לל יא טושיע
ח"מ פ"ג נכט פתי ה'
קח ב מיי פ"ה ה'
סמג עשין ע
טושיע ח"מ פ"ג מה' ג'
קח ב מיי פ"ה ה' הלכה
י וימין כהנות
ונמגיד משנה טושיע שס
פתי ג'
א ה מיי פ"ו מה' ג'
מסכת ה"ג ג סמג
עשין פ"ג טושיע ח"מ פ"י
נב פתי ד'
ב מיי פ"ג טושיע שס
ופתי ה'
ג ה מיי פ"ה ה' הלכה
טושיע ח"מ פ"ג מה' ג'
ד מיי פ"ה ה' סמג שס
מג שס טושיע שס
פתי ה'
ה י מיי פ"ג מה' ג'
וה"ל ד' סמג שס
טושיע ח"מ פ"ה קלח פתי
ה'
ו כ מיי פ"ג טושיע שס
ופתי ה'
ז ה מיי פ"ה ה' הלכה
וה"ל ג' סמג שס
טושיע ח"מ פ"ה ד' פתי
ה ופתי ד'

גמ' אמר לעבדו. ששלח יד וכן עשה: **מנין.** שהוא חיוב: **לא שנו.** דהיכא דנטל ולא הגביה כל הגביה פטור: **אלא נשכר.** לדאוגם הוא והרי לא קנאה שיממין בצונו: **אבל החמילה.** פשיעה היא ומיזק בדיים הוא דנשכר שחיסרה החמילה שכן דרך

גמ' מנהני מילי. רדתו רבנן יעל כל דבר פשע בית שמאי אומרים מלמד שהחייב על המחשבה כמעשה ובית הלל אומרים אינו חייב עד שישלח בו יד שנאמר **באם לא שלח ידו במלאכת רעהו אמרו להן ב"ש לב"ה והלא כבר נאמר על כל דבר פשע אמרו להן ב"ה לב"ש והלא כבר נאמר אם לא שלח ידו במלאכת רעהו א"כ מה תלמוד לומר על כל דבר פשע שיכול אין לי אלא הוא "אמר לעבדו ולשלוחו מנין תלמוד לומר על כל דבר פשע: הטה את החבית כו': אמר רבה לא שנו אלא נשברה "אבל החמירה משלם את כולה מאי טעמא גירי דידה הוא דאהו לה: הגביהה ונטל הימנה כו': אמר שמואל לא נטל נטל ממש אלא יכין שהגביהה ליטול אע"פ שלא נטל לימא קא סבר שמואל שליחות יד אינה צריכה חסרון אמרי לא שאני הכא דניחא ליה דתיהו הא חבית כולה בסים להא רביעית יבעי רב אשי הגביה ארנקי ליטול הימנה דינר מהו חמרא הוא דלא מינטר אלא אגב חמרא אבל זוזא מינטר או דלמא שאני נפירותא דארנקי מנפירותא דדינר תיקו:**

אסימון. פרש"י שאין זו זורה כלל וקשה לרבינו מס דצפרק כמה אשה (שם דף סה. ושם ד"ה לעבד) אמרו יוצאין ככלעו עשל גבי הניצית אי משום זורתא לעבד ליה פולסא משמע דפולסא יש עליו זורה ובגמרא מפרש לקמן) מאי אסימון פולסא ו"ל לפרש"י דכל דבר שאינו כמקונו קרי אסימון או שאין זו זורה או יש זו זורה שאינה תשובה וא"ת מה בין אסימון שאין זו זורה לזעומת הנימיתין לסימין צנית המרחץ דלמתי' בגמ' (שם) ושון רבי דוסא דלמתי' מחללין על אסימון מודה שאין מחללין על מעות הנימיתין כו' וש לומר דאסימון הם מעות שנטעו ברוחב זעור וצמקל המטבע היוצא זעור ונדבר מועט יעביעו הרבה מהם ולכן מחללין על אסימון ור"ת מפרש דאסימון יש זה זורה ואינה יוצאה צהולאה וא"ת בגמרא קאמר רבי דוסא דלמתי' מחללין על אסימון ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד דמניא זורת הכסף לרבות כל ר"ע אומר לרבות דבר שיש זו זורה משמע דרבי ישמעאל לא זעי זורה ואסימון יש זו זורה וא"כ היאך אמרו דבר אחד וש לומר לרבות כל דבר הנזכר ציד דברי רבי ישמעאל ור"ע זעי זורה תשובה שאלא צהולאה אך יוצאה לגמרי לא זעי מדאצטרך לרבוז ולפי' רש"י אמי שפיר:

הדרן עלך המפקיד

הזוהב. יקונה את הכסף הכסף אינו קונה את הזוהב והנחשת קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הנחשת ימעות הרעות קונות את היפות והיפות אינן קונות את הרעות "אסימון קונה את המטבע והמטבע אינו קונה את אסימון מטלטלין קונין את המטבע אינו קונה את המטלטלין (וא"כ זה הכלל) כל המטלטלים קונין זה את זה כיצד משך הימנו פירות ולא נתן לו מעות אינו יכול לחזור בו ונתן לו מעות הימנו פירות יכול לחזור בו "אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדברו ורבי שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו עוב העליונה: **גמ' מתני ליה רבי שמעון בריה הזוהב קונה את הכסף א"ל רבי שניית לנו בילדותיך הכסף קונה את הזוהב ותחזור ותשנה לנו בזקנותיך הזוהב קונה את הכסף בילדותיה מאי סבר בזקנותיה מאי סבר בילדותיה סבר דהבא דחשיב הוי טבעא כספא דלא חשיב הוי פירא וקני ליה פירא לטבעא בזקנותיה סבר כספא דחרין**

תורה אור השלם
1 על כל דבר פשע על שור על חמור על שיה על שלמה על כל אבדה א"ר יאמר בי אומר זה עד האליהו יבא דבר שניהם אשר ירשיען אלהים ישלם שניהם שמוח כב ה 2 אם לא ימצא הנגב וקרב בעל הבית אל האלוהים אם לא שלח ידו במקלאת רעהו: שמוח כב ד

הגהות הגר"א

[א] כפשטה (וה הכלל) תל"מ:

לעני רש"י

פלוני. מחבת. לפני שהוטבעה בה צורת מטבע. קרי"ן קרי"ן. חוט (לביטעה מטבע).

מוסף רש"י

על כל דבר פשע. כמה אם לא שלח ידו מינין (מודשין מב"ט). שחייב על המחשבה. או על הדבור, שאם אמר או חשב לשלוח ידו בקדוה הרי הוא נשחיתו מאותה עשה ואין להחמיר בכל אופק שיעלו בו אפילו היו שומר תנע שלא היה חייב עד עכשיו אלא נפשיעה (שם) או: הן המשנה הולח דבור נפה הוא: לא נטלוהו נפשה מחשבתו תלמי חמיה לה (מנחות ב"ב) אין לי. שמתחייב בצונו שלשלוטם יד אלא בזמן ששלח בו יד הוא עליו מודשין מב"ט. הדרן עלך המפקיד

הזוהב קונה אם הכסף. הלוקח דינר זהב טבועים צדינרי כסף ונתן לו דינר זהב משיכת זהב קונה את הכסף לבעל הזהב ונתחייב לו זה משקיבל דינר זהב לתת לו דינרי הכסף ואינו יכול לחזור בו. אבל הכסף אינו קונה את הזהב שאם נתן לו דינרי הכסף תמילה לא קנה ויכולין שניהם לחזור דמטבע כסף הוי מעות משום דחריפי ליתן צהולאה ודינר זהב אינו אלא כשאר מטלטלין ופירות ומעות אינן קונות עד שימשוך המטלטלין אבל משיכת המטלטלין קונה ואין אחד מהם איכא לחזור בו. ובגמ' מפרש טעמא איכא דילף משיכה מן הסורה ואיכא דמוקי לה בתקנתא דרבנן: **הנחושט.** פרוטות של נחושט: **קונה אם הכסף.** דינרין של כסף או כל מטבע של כסף כולן טעם אחד להם מי שנטבע חסוב לטבוע הוי מעות ואינו קונה ומי שאין טבעו חסוב ומרין הוי כפירות ומשיכתן הוא קיום דבר: **מעות הרעום.** שנפסלו: **אסימון.** שאין עליו זורה פלוני צלע"ו זוחים עגולין ומוכנים לצור עליהם את הזורה צמותם שקרין קרי"ן: **כל המטלטלין קונין זה את זה.** בין צורת חליפין שהחליף אלו צללו כיון שמשך האחד קנה חמירו את שלו בין צורת דמים כמה תמן לי את שלך כן וכך חסור ואומר לו כמה תמן לי שלך כן וכך ונתמרו ומשך האחד נתקיימו הדברים. והאי כל לאתמי אפי'

הדרן עלך המפקיד

כס מלא מעות בסים מלא מעות כדריש כס מלא מעות מוכר שהכל צידו הוא דיכול לחזור בו אבל לוקח אין יכול לחזור בו. ובגמ' מפרש טעמא: **גמ' דמריך**

פליג אדרבנן דלמתי נתן לו מעות יכול לחזור בו אפילו לוקח ואחא ר"ש למימר מוכר שהכל צידו הוא דיכול לחזור בו אלא לוקח אין יכול לחזור בו.

כס מלא מעות בסים מלא מעות כדריש כס מלא מעות מוכר שהכל צידו הוא דיכול לחזור בו אלא לוקח אין יכול לחזור בו.

ה [א] ורכ אלפס פ"ה
דב"מ דף קמ"ו:
ח ב מ"י פ"ג מכל עומד
ונתן ה"ל א ופ"ה
מה"ל שקלים ה"ל ב ג
ע"ש ע"ש מ"מ פ"י מכ ספ"י
מנ וכו' פ"ח ספ"ה א'
ונו"ד פ"י ט"ז פ"ה א'
ג ג מ"י פ"ה מה"ל
מעשר שני ה"ל יג:
ד מ"ד ט"ז פ"ה ה"ל י:

רבינו חננאל

ובילדותיה היה שונה
הכסף קונה את הזהב.
אמר ר' אשי כילדותיה
מסתברא דרייק ממתני
דקמי הנחשת קונה את
הכסף ונראה ואסיק
איצטריך דר"א הנה פריש
דנחשת באתריה דמנין
אינהו חריפי טפי מכספא
ואימא טיבעא הוה קמ"ל
כיון דאיכא דוכתא דלא
סניין בהו פירא הוה נאע"ג
חריפי טפי מכספא. ואף
רב חייא סבר דהכסף
טיבעא הוה רב אויף
דינרי מברתיה דר' חייא
וכו'. אמר רבא האי תנא
סבר דהבא טיבעא הוה
דתיא פרוטה שאמרו חז"ל
משמונה באיסרי האיטלקי
למא נפקא מינה הקדושה
אשה ידעא כי אין אשה
מקדשת פחות משמונה
באיסר האיטלקי אבל
הפרוטות עולות ויורדות
והיפקי שבוני הוה האיסר.
איסר אחד מכו"ל כיה
של כסף למא נפקא
מינה למקח וממכר פ"י
מי שבכר הפזן לחבירו
כך וכן איסרין תיב"ל לת
לו איסרין א' שהן כ"ד
כ"ד דינרי דני דני של
כסף שהן רביעי של סלע.
דינר של כסף אחד מכו"ל
דינר של זהב למא נפקא
מינה לה' סלעין דפריז
הבן ע"י דינר כסף הדינר
רביע סלע כ"ה דינר כסף
היה דינר של זהב נמצא
דינרי' סלעים ורביעי סלע
נמצא פריזן הבן שהוא ה'
סלעים ד' חומשי דינרי
של זהב וסבר האי תנא
עיקר המטבע דינר של זהב
והכסף כמו פירות חשוב
ואין מעשיין אלא בדינר
של זהב הילכך כשהן כ"ה
דינר של כסף בדינר של
זהב נתון לכתן בפריז
הבן כ' דינרין שהן ד'
חומשי דינר של זהב ואם
הן ל' נתון לכתן כ"ד דינר
שהן ד' חומשי דינר של
זהב ואם הן ט"ז דינר של
כסף בדינר של זהב נתון
לכתן י"ב דינרין שהן ד'
חומשי דינר של זהב. אלא
אם חאמר הכסף מטבע
והזהב פירא משער תנא
במודי דאוקור חיל שאם
נמכר דינר זהב בכ"ה דינר
כסף נתון לכתן כ' דינר

נעשה בא"י עד שאמצא מפתח.
דמתני' היא בפרק איזבו
דשמא הלכה כהלל דפלגי
אחד משמונה באיסר. וא"ת דהכא
טפי מפרוטא ממלתריך
פרוטא להיות ח' נאיסר ונפיק'
דקדושין (דף יג.) קאמר הא דלייקור
איסרי הא דולו פרוטה אמת שמונה
אחד מו' נאיסר דולו איסרי וקס ל"ג
בזוזא ועוד היכי פריך בנמוך משער
תנא נמידי דאוקור וזול הא משער
הכא תנא נאיסר דאוקור וזול כלאמר
בדקדושין וגם מדמשעתא ליה דינרי
על כסף אלמא לא קיץ ליה איסר
וי"ל דהכי פירוש פרוטה אחד שמונה
נאיסר ובזוזא איסר שיש דינרי
כסף כ"ד איסר ושיש כ"ה דינר דינרי
של זהב והשמש כולהו משער דינרי
ועי' לכך פריך מיניה אבל נאיסר
זני למימר כולהו נ"מ לקדושי אשה
אלא דמזכיר נפקותא בכל מד דה"נ
הו' מני למימר כולהו נ"מ
למקח וממכר:
לקדושי אשה. הוה מני למימר
דנ"מ לתמש פרוטות
דמתניין (לקמן דף נט.) אלא חלד
מיניהו נקט:
למקח וממכר. פרש"י שאם מכר
לו דינר נחשת לוקח ואם יש שמת
יחזיר וקשה דהא זימנין דולו איסרי
כדאמרין בדקדושין (טז) לכן נראה
לפרש שאם מכר לו חפץ בכ"ד איסרי
כשהו כ"ד דינרי ואח"כ זול והיה
ל"ג דינרי אינו יכול לפטור עצמו
כ"ד איסרין ולומר הדינר הוא דלייקר
ואיסרין עמדו בנמוך אלל יתן
לו דינר כסף או ל"ג איסרין:
אחד מכו"ל דינר זהב. קשה לר"ת
אף היה ביניהם שהיה זהב
יקר כל כך שדינר זהב היה שוה כ"ה
דינר של כסף ועמה בזמן הזה זקוק
זהב שוה לכל היותר י"ג זקוקין כסף
ואח"כ דינר זהב היה שוקל ג'
וגם יבנה כסף לפי שהזהב כדד מכסף
דינר דינר זהב היה ע"מ משל כסף
דלמנר באלו טריפות (מולין דף נה.)
נשתייר הימנו כעובי דינר זהב וכן
פרק עושין פסין (עירובין דף עו.)
ופרק בתרא דמגיגה (דף סו.) מה
מזבח שאין צבועין אלא דינר זהב
משמע דינר זהב לא היה עובי שוה
לשל כסף והיה צבועין וצמקלו שוה
כ"ה דינר של כסף ואין להאריך כאן
יותר בזה(ס):
ומבעא אפירי לא מוחללינן.
אע"ג דנהגול קמא
(ב"ק דף לו.) גבי מעות של צבל וס'
בצבל פריך אי מלכות מקדשת היכי
ממטי להו דזינין צבו בהמה אלמא
מחללינן טבעא אפירי תמס שאני
שהפירות הם כדשים להולין ולקנות
מעות ירושלים מלכות מקדשות
ולא אפשר אלא לקנות בהמה:
לגבי

וכך דעתי מר' חייא אע"ג
קצילה מרבו ר"מ שמתם משנה שלו
הכסף קונה את הזהב אמנייה: היינו
קונה את הנחשת. דלע"ג דלגבי דהבא
הו' פירא לגבי נחשת דלא חשיב הו'
טבעא: אלא אי אמרס כו'. והזהב
קונה את הכסף אמנייה למה לי
לאמנויי מו הנחשת קונה את הכסף:
אזויק דינרי. לוח זהובים: אשא לקמיא
דר' חייא. חושש היה משום רבית: אי
אמרס בשלמא דהבא טבעא הו'.
ואין היוקר והזול תלוי בזה אלא
הזול תלוי במעות דמעות הכסף הם
שהזול להנתן הרבה דינרי חיה מטבע
הלוה ומטבע יקבל: הוה ליה פאה
בספא. שהיוקר והזול תלוי בפירות:
ואסור. דתנן לקמן (דף עה.) לא
יאמר אדם לחבירו הלויני כור טעין
ואני נתון לך בגורן שנתן יוקרו ויבא
לידי רבית: דינרי הו' ליה. כשלוה
את אלו וגבי פאה נכאח תנן(ס) אבל
אומר לו הלויני עד שיבא צני או
עד שאלמלא המפתח שאלו שצידו
נקיין למלוה ונכשמו הוקרו רבית
פאה נכאח דרענן וצני האי גונא
לא גזור: לקדושי אשה. שאמרו
כמנים צפרותא חודשי. כמה היא
פרוטא: למקח וממכר. מוכר לו דינר
ציותר מעשרים וארבע איסרין כל
מה שהעלה יתר על כן נתאנה לוקח
ואם יש אונאה שמת יחזיר אונאה:
לפדיון כסף. שהוה חמשה שקלים
ושקל דאורייתא הוה סלע והסלע
ד' דינרי כסף שזה כ' דינר ואם
נתן לו אף הבן דינר זהב מחזיר
לו הכהן חמשה דינרי כסף: אי אמרס
בשלמא דהבא טבעא הו'. ואין
היוקר והזול תלוי זו: משער פאה
במידי דקיץ. שיער תנא פריזן הבן
במטבע הקלוב שאפי' בזמן שאינו
נמכר יותר מעשרים דינרי כסף
יחזיר לו הכהן ו' דינריס שהזהב
תמיד דמיו קלובין כ"ה דינריס שהוא
המטבע והכסף הו' פירא לגביה
והמעוה הן שהוקרו ואם נמכר
בשלמים לא יחזיר לו הכהן אלא
(חומשיית שדמיו שדמיו לעולם
קלובין וארבעה חומשי דמיו הן
פריזן הבן: תנן הסס. במסכת מעשר
שני: לא יעשה אדם סלעין דינרי
זהב. מי שיש לו סלעין כסף מעשר
שני לא יחליפם דינרי זהב להקל
המשוי מעליו: טבעא אפירא לא
מחללינן. דרחמנא אמר ולרת הכסף(ס):
אבל פירות. ראשונים של מעשר
שני: דברי הכל מחללינן. על דינרי
זהב. לאפי' לנ"ס דלמרי פירא הוה
לגבי כספא מודו דלגבי פירא
הו'. כדקתני סלעין. אלמא תחילת
הפירות נתחללו על הכסף ומודו ב"ה
דקדשו כמעשר: אף בפירות על דינרין
מחלוקת. שמאי והלל דלנ"ס פירא
הוה ואין מחללין: לפלוג בפירות על
הוא פירא חוץ הכסף הוא כ"ס לגבי כספא:
אסור

דינרין. ולומר ב"ש אין מחללין ואנא
הוה אמינא. דלא איפלוג ב"ה עלייהו
[הוא] דאמר. לנ"ס אין מחללין אפילו
פירות על דינרין דשמעינן לרבי יוחנן
דאיכא למ"ד דהבא פירא הו' ואפילו לגבי נפשיה:
אסור

(א) עיין פרש"י לקמן מו:
ד"ה ללא פניו(ב) (לקמן
מ. עה.) ג. עדיית פ"ד
מ"ו קדושין י. (מ"ו דבי"ב
פ"ה.) ד. מ"ש פ"י מ"ו,
ז. (לקמן עה.) ו. חומשי
שדמיו דהיינו ד' דינרין.
ש"ל(ו) דהיינו ששה
דינרין. ש"ל(ח) דגריס
ז"ל. ע) ונ"ע כמ"ס
ממוטט ט"ז. ד"ה תן וכו'
וכמ"ס נטעות מד: ד"ה
המקבלת וכו' ונחמ"ס
נמרות. ז"ל ד"ה דלודנא
וכמ"ס ונחמ"ס קט: ד"ה
נגסל.)

מוסף רש"י
דסיגי. לשת הילוך הוה
(לקמן מו.)

רבינו חננאל (המשך)
בפריזן שהן ד' חומשי
דינר זהב הם ה' ל' נתון
כ"ד שני שלישי דינר
זהב ואם הוקרו וממדי ט"ז
דינרי כסף בדינר של זהב
חייב לתת לכהן דינר זהב
ושלישי דינר זהב למילאת
הו'. כ' דינרי כסף אלא
ודאי האי תנא סבר דהבא
טיבעא הוה נחברו כי זה
התנא סבר דהבא טיבעא
הו'. ר' חייא ור' אשי
דתיא בתרא סברי דהבא
טיבעא הו' ובשינוי דחינו
למעשה ויתא מאן דאמר
הו'. אשינו לא סמכינן. ג'
שמועות נאמרה שמועה זו
שתיהן הראשונה והשנייה
עלו בקושיא והשלישית
היא המחזור ועיקרם בענין
זהב וזהב ונתתה כסף.
ונתתה הכסף בכל אשר
תאיה נפשו תנן התם
במעשר שני פ"ב ב"ש
אומר לא יעשה אדם
סלעין דינרי זהב וכו'ה
מתירין אמר רבי עקיבא
אני עשיתי לרבן ממלאאל
ולר' יוחנש את כספס
דינרי זהב. פ"י אדם שמכר
מעשר שני שלו בסלעים
שהם של כסף ובקיש
עוד למכור הסלעים בדינרי
זהב בית שמאי סברי
דהבא פירי הו' ואין
לאדם לקנות בדמיו מעשר
שני פירות אלא בירושלים
כלבד ולפיכך חזין
ליירושלים לא יעשה. וכו'
סברי דהבא טיבעא הו'
וכספא פירא ומוחר למכור
פירות מעשר שני במטבע
ברחוק חזין מירושלים.
וחלקו ר' יוחנן וריש
לקיש חד אמר בסלעין
על דינרין מחלוקת אבל
פירות בדינרי זהב אפי'
לכ"ש מחללין דינרי זהב
שכן בסלעין על דינרין.
ואמרי תמתיי דר' יוחנן
הוה דאמר אפי' בפירות

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מה.

עין משפט
נר מצוה

6 ערוך פ"א מ"ט מע"ש
פ"ב מ"ה נכזית נ"ג
7 ערוך פ"א מ"ט מע"ש
פ"ב מ"ט (א) ערוך סג
מ"ט מע"ש סג מ"ה
נכזית נ"ג (ד) נכ"א
ולכאולל.

תורה אור השלם

1 ונתתה בפקדו ונתת
הפקדו בידך והקבלת אל
המקום אשר יקרה יי
אלהך בו.
דברים יד כה
2 ונתתה הפקדו בכל
אשר תאנה נפשך בפקדו
ובצאן ובבין ובשכר ובכל
אשר תשאף נפשך
ואכלת שם לפני יי
אלהיך ושמרת אתה
וביתך. דברים יד כז

הנהגות הב"ח

(א) תוב' ד"ה ככל וכו'
שכל פעם ומשכר
השולחני ונמלא:

גליון הש"ס

גפ' הור"ם ב"ק עמ"ק
פ"ע"ג ע"ן לקמן דף נג
ע"ה תוס' ד"ה דלמא אמר:

מוסף רש"י

הפורט סלע ממונה
מעשר שני. מדני מעות
מעשר שני שיהיו לו פירות
וזכה להחליפן כמלני ספק
מפני משו' הדקין ובכורות
ג.

אסור ללוות דינר בדינר. שמה ויקורו ויבא לידו רביע ודינר זהב
קאמר כדמפרש ואזיל: לעולם אימא לך ר' יוחנן הוא דאמר דברי
הכל מחללין. לגבי פירא טבעא הוי: כיון דלענין מקח וממכר
שוויכו רבנן כי פירא. כדמתן (לעיל דף מד). הזהב קונה את
הכסף: הכי נמי מסתברא. דרבי
יוחנן הוא דאמר מחללין: הפורט
סלע ממונה מעשר שני. מי שיש לו
מעות נחשת של מעשר שני וזבא
לפורטן כסלע כסף להעלות לירושלים
מפני משאו הדק: כ"ג אומרים
ככל הסלע מעות. אט נא לפורטן
יפרוט כולן ויתן מעות נשגב כל
הסלע: וצ"ה אומרים. לא יפרוט
אלא חזין שהפרוטות יוצאות לירושלים
וכשיבא שם יהא לך פרוטות מיד
לקנות זרבי סעודה ואם ידעו הכל
אלא שולחני לפרוט ויקירו הפרוטות
ונמלא מעשר שני נפקד לפיכך שאו
פרוטות עמיהן להוציא במקמת לכשילוו
יפרוט הכסף שצידו מעט מעט:
השתא לב"ש נ". למדקתני ממעות
מעשר שני ש"מ חילל פירות על
הפרוטות: לגבי דהבא מיבעיא.
דמחלין פירות. ומזבנת דמ"ד אף
נפירות על דינרין מחלוקת: הכסף.
וצרת הכסף והלכת (דברים יד):
כסף ראשון. שחלת הפירות עליהם
אתה לך לזר צידך ולהולין ולא
שמחלל אותו כסף על כסף אחר:
הכסף כסף ריבנה. כסף ימירא נביז
נפרשה: אף נפירות על דינרין
מחלוקת. וטעמא דכ"ג משום דדהבא
פירא הוא ולא מתחלל עליה מעשר:
ולמ"ז כסלעין על דינרין. דוקא
פליגי וקעמא דב"ש משום כסף שני
הוי ולא משום דדהבא פירא הוא:
אדמיפלגי כסלעין על דינרין. שיש
לעשות ולומר טעמא משום דדהבא
חשיב ליה פירא הוא ניפלגו כסלעין
על סלעין ששניהם של כסף: הוה
אמינא כסלעין על סלעין הוא
דפליגי בית הלל עליהו דלית להו
כסף ראשון ולא כסף שני: אבל
כסלעין על דינרין אימא מודו להו.
דלא מייחלי משום דדהבא פירא
הוא קמ"ל: ה"ג הפורט סלע על
מעשר שני לירושלים. שהיה מחליף
סלעים שניו וטוטל פרוטות להוציאם
לזרבי סעודות מעשר: כיון שאי
אומרים. אט נא להחליף כל הסלעין
שניו נמעות יחליף: וצ"ה אומרים.
לא יחליף אלא חזין שמה לא שהיה
צריך עד שיזיז את כולן ויפקיד
צריך עד דהא אחר והפרוטות
מתעפשות ואם יחזור ויחליפם
כסלעין יוצא שולחני משמכר שמי
פעמים ומעשר שני נפקד: ס"ג.
מההיא קמייחא דלא מיירי לירושלים

לגבי נפשיה מי איבא כ"ד לאו טבעא הוי. וא"ת א"כ הכי
מוכח לעיל (דף מד): דרבי חייל סבר דהבא הוי טבעא
דלמא היינו דוקא לגבי נפשיה ולא לגבי כספא וי"ל דלעיל סבר
כמסקנא דהבא דאי לענין מקח וממכר פירא הוי לגבי הלוואה
נמי פירא הוי:
אלא כ"ג.ש. ולא שיסבור כמותו
אלא אליבייהו קאמר אי נמי
ר' יוחנן סבר לה כמתני' דהזהב
קונה את הכסף:
ושאני ה'אואה. השתא מני מיירי
צדינר כסף וכזית הלל
וא"ת הכי מוכח נסמון ה"ג מסתברא
ד' יוחנן דאמר מחללין מלמחר ר'
יוחנן אע"פ שאמרו אסור ללוות דינר
צדינר אבל מחללין מעשר שני עליו
מנ"ל דאיידי צדינר זהב וכזית שמאי
דלמא צדינר כסף וכז"ה וי"ל דעל
כרתך צדינר זהב איירי דאי בשל
כסף וכזית הלל פשיטא דמחללין
דמתניתין היא (מע"ש פ"ב מ"ו) לא
יעשה סלעין דינר זהב א"כ אותו
סלעין חילל פירות עליון ולב"ש
דוקא אסור ללוות דסברי דהבא
פירא הוי אבל לב"ה מותר ללוות
דהבא טבעא הוי דהא מחללין
סלעין עליו ולב"ש נמי הוי טבעא
לחלל פירות עליו וכן לקמן (דף מה).
ר"ש אומר אין דינר זהב קונה טלית
אלמא לגבי פירא טבעא הוי ואפילו
לגבי כספא מקרי טבעא דשמא
כילדומו מסתברא ומיהו ר"ח פירש
דהכי אמר רב האי גאון דדהבא פירא
הוי לכל מילי ושמה צימיו האמוראים
היה זהב יוצא בהוצאה והוה טבעא
וצימיו הגאון לא היה יוצא כלל ולכן
אמר דהבא פירא:

הנהגות הב"ח

1 ונתתה בפקדו ונתת
הפקדו בידך והקבלת אל
המקום אשר יקרה יי
אלהך בו.
דברים יד כה
2 ונתתה הפקדו בכל
אשר תאנה נפשך בפקדו
ובצאן ובבין ובשכר ובכל
אשר תשאף נפשך
ואכלת שם לפני יי
אלהיך ושמרת אתה
וביתך. דברים יד כז

הנהגות הב"ח

(א) תוב' ד"ה ככל וכו'
שכל פעם ומשכר
השולחני ונמלא:

גליון הש"ס

גפ' הור"ם ב"ק עמ"ק
פ"ע"ג ע"ן לקמן דף נג
ע"ה תוס' ד"ה דלמא אמר:

מוסף רש"י

הפורט סלע ממונה
מעשר שני. מדני מעות
מעשר שני שיהיו לו פירות
וזכה להחליפן כמלני ספק
מפני משו' הדקין ובכורות
ג.

הנהגות הב"ח

1 ונתתה בפקדו ונתת
הפקדו בידך והקבלת אל
המקום אשר יקרה יי
אלהך בו.
דברים יד כה
2 ונתתה הפקדו בכל
אשר תאנה נפשך בפקדו
ובצאן ובבין ובשכר ובכל
אשר תשאף נפשך
ואכלת שם לפני יי
אלהיך ושמרת אתה
וביתך. דברים יד כז

הנהגות הב"ח

(א) תוב' ד"ה ככל וכו'
שכל פעם ומשכר
השולחני ונמלא:

גליון הש"ס

גפ' הור"ם ב"ק עמ"ק
פ"ע"ג ע"ן לקמן דף נג
ע"ה תוס' ד"ה דלמא אמר:

מוסף רש"י

הפורט סלע ממונה
מעשר שני. מדני מעות
מעשר שני שיהיו לו פירות
וזכה להחליפן כמלני ספק
מפני משו' הדקין ובכורות
ג.

בבב הסלע מעות. רש"י פ"י טעם

צדינר צ"ה וצדינר צ"ש לא
נתן טעם משמע לב"ש יכול לעשות
מה שירצה וכן לקמן בהפורט סלע
לירושלים וקשה דלמסקנת עדיות
(פ"א מ"ט) מני להו צדינר צדינר
דכ"ג לחומרא והוי ליה למתנייהו
צדינר קולי צ"ש לך נראה דכ"ג
דוקא ככל הסלע קאמרי ולא יחליף
צ" ו' פעמים שכל פעם משמכר
(א) החנוני ונמלא מפקד מעשר שני
ועי"ל דהבא דוקא יתן ככל הסלע
מעות שלא יתעפשו צדך קודם
שיגיע סג:
לפלגי בהפעים ע"ה הפעים.
ריבין ל"ג ליה דלמא
יחלל על סלעין אחרים מהו הא לא
קשיא שהראשונים אינם חריפים
להוציאם לירושלים כמו השניים שהם
מטבע אחר והא דאמר בהגזל [קמא]
(צ"ק דף יז): התקינו שיהו כל המעות
(דף נה):
אמרי' ותן לה נמסקת מעשר שני (פ"ב מ"ו) סלע של חולין ושל
מעשר שני שחמרו מחללין כסף על נחשת מדוחק ופרשי' אבל לא יקח אחד מהסלעין
ויאמר אם מעשר הוא מוטב ואם לאו חזירו יהא מחולל עליו משום דאין מחללין כסף על כסף אפילו מדוחק וי"ל דהתם הסלעים
שזין זה כזה ולכן אין מחללין אבל מטבע שאינו חריף על החריף מחללין אי נמי אמרי' כר' מאיר דמתן (שם מ"ח) צדמ' צבא דהפורט
סלע אין מחללין כסף על כסף דברי ר' מאיר וחכמים מתירין [לפנינו שם] במס' מעשר שני לא נמלא ק' וע"ה במ"ט שכתב דנוסחא אחרת
היתה לפנינו:]

השתא כספא לגבי פרימי' מחללין.

הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים דחוץ לירושלים עיקר חלול הוא פירות על פרימי
או על סלעים כדי להקל משאו וירושלים עיקר החלול הוא כסף על פירות כדי לחללם או על פרימי כדי לקנות בהם לזרך אפילה
ולכן לא פריך מינה לישנא קמא ולא למ"ד אף צפירות על דינרין מחלוקת ופליגי אי דהבא פירא הוי אי לאו ולא פריך אלא למ"ד דטעמייהו
דכ"ג משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין חלוק בין מוך לירושלים לחוזה לה: בבב אשר תאנה נפשך. ואם
תאמר והא צפירות פרי מפרי וגדולי קרקע וי"ל דלא ממעטין אלא מיס וממלא אבל לא פירוטה דכפרוטה קונה בקר ולאן דהו פרי מפרי:
אין

הנהגות הב"ח

1 ונתתה בפקדו ונתת
הפקדו בידך והקבלת אל
המקום אשר יקרה יי
אלהך בו.
דברים יד כה
2 ונתתה הפקדו בכל
אשר תאנה נפשך בפקדו
ובצאן ובבין ובשכר ובכל
אשר תשאף נפשך
ואכלת שם לפני יי
אלהיך ושמרת אתה
וביתך. דברים יד כז

הנהגות הב"ח

1 ונתתה בפקדו ונתת
הפקדו בידך והקבלת אל
המקום אשר יקרה יי
אלהך בו.
דברים יד כה
2 ונתתה הפקדו בכל
אשר תאנה נפשך בפקדו
ובצאן ובבין ובשכר ובכל
אשר תשאף נפשך
ואכלת שם לפני יי
אלהיך ושמרת אתה
וביתך. דברים יד כז

הנהגות הב"ח

1 ונתתה בפקדו ונתת
הפקדו בידך והקבלת אל
המקום אשר יקרה יי
אלהך בו.
דברים יד כה
2 ונתתה הפקדו בכל
אשר תאנה נפשך בפקדו
ובצאן ובבין ובשכר ובכל
אשר תשאף נפשך
ואכלת שם לפני יי
אלהיך ושמרת אתה
וביתך. דברים יד כז